

Koersnota Minimabeleid 2025-2028

Bestaanszekerheid is een (grondwettelijk) recht voor alle Nederlandse ingezetenen en doelt op een toereikende levensstandaard. Dit is een breed begrip en gaat bijvoorbeeld om voldoende inkomen, gezonde sociale relaties, onderwijskansen en zekerheid van betaalbare huisvesting. Binnen het sociaal domein wordt gesproken over drie belangrijke opgaven: bestaanszekerheid, kansengelijkheid en een goede gezondheid.

Volgens de propositie 'De winst van het Sociaal Domein' van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), kennen gemeenten drie grote opgaven: Het herstellen van bestaanszekerheid, het vergroten van kansengelijkheid en het makkelijker maken van gezond leven.

Bestaanszekerheid is voorwerp van overheidszorg via sociale zekerheid en bijstand. Wanneer bestaanszekerheid in het geding komt, heeft dit zowel persoonlijke als maatschappelijke gevolgen. Persoonlijke gevolgen zijn bijvoorbeeld verslechterde gezondheid en verminderde eigenwaarde. Bij kinderen zijn er gevolgen voor de leerprestaties, gezondheid, psychosociale problemen en toekomstkansen. Maatschappelijke gevolgen zijn onderbenutting van menselijk kapitaal, hogere kosten voor gezondheidszorg en afnemende sociale cohesie. Omgekeerd biedt voldoende bestaanszekerheid juist kansen op maatschappelijke participatie en ontwikkeling.

In het kader van het minimabeleid richten we ons op financiële bestaanszekerheid. Armoede heeft geen vaste definitie, maar is te omschrijven als te weinig financiële mogelijkheden hebben om de minimaal noodzakelijke goederen en voorzieningen te bekostigen. Iemand is arm wanneer er onvoldoende inkomsten zijn voor bijvoorbeeld voeding of een goede woning.

Het Rijk is verantwoordelijk voor voldoende bestaanszekerheid. Als gemeente kunnen én willen we inwoners die in (financiële) bestaansonzekerheid leven natuurlijk wel ondersteunen. De gemeente is verantwoordelijk voor het bieden van extra ondersteuning door maatwerk en sociale participatie, aansluitend op de lokale situatie en gemeenschap. Hiervoor gelden wettelijke kaders, we mogen als gemeente niet aan inkomenspolitiek doen. We bieden verschillende vormen van hulpverlening, begeleiding en directe financiële maatregelen waar (wettelijk) mogelijk om bij te dragen aan de bestrijding van armoede en de vergroting van bestaanszekerheid. Twee belangrijke beleidsterreinen die hieraan bijdragen zijn re-integratie, participatie en schuldhulpverlening. Het Re-integratie- en Participatiebeleid is onlangs herzien en vastgesteld op 19 september 2023. Met dit nieuwe beleid is er, naast onverminderde inzet op toeleiding naar werk, een grotere focus gekomen op participatie. Het beleid rondom schuldhulpverlening is zich meer gaan richten op preventie van schulden.

Een ander belangrijk beleid om inwoners te ondersteunen is het minimabeleid. Met het minimabeleid van de gemeente wordt gedoeld op de minimaregelingen en de bijzondere bijstand.

Deze regelingen zijn gericht op de individuele inwoner. De lokale regelingen zijn enerzijds bedoeld om noodzakelijke uitgaven te financieren van mensen die hiervoor geen geld kunnen reserveren (bijzondere bijstand), anderzijds om deelname in de samenleving te stimuleren (bijvoorbeeld deelname aan sociaal, culturele en sportactiviteiten). Met name dit laatste onderdeel is nauw verbonden met onze opgaven in het brede sociale domein. Naast de directe gemeentelijke inzet zijn maatschappelijke initiatieven van groot belang in de versterking van (financiële) bestaanszekerheid door de begeleiding en ondersteuning van de financiële situatie van de inwoner.

In onderstaand figuur is schematisch weergegeven waar het minimabeleid zich bevindt in de bredere context van ondersteuning van (financiële) bestaanszekerheid, participatie en armoedebestrijding.

Figuur 1 Overzicht minimabeleid in bredere context

Landelijke ontwikkelingen

Op dit moment constateert de Commissie Sociaal Minimum (CSM) dat een deel van de Nederlandse huishoudens met een inkomen rond het sociaal minimum, in financiële bestaansonzekerheid leeft. Zij hebben niet de noodzakelijke goederen en voorzieningen om rond te komen en mee te doen. De regering heeft voor 2023 extra geld uitgetrokken om huishoudens met een lager inkomen te helpen. Daarnaast zijn onder het demissionair kabinet al enkele maatregelen genomen zoals verhoging van het minimumloon en huurtoeslag. Door deze maatregelen blijft het aantal Nederlanders dat in armoede leeft naar verwachting gelijk op 4,8%. Het aantal kinderen dat onder de armoedegrens leeft daalt van 6,2% naar 5,1%¹. De groepen die het meest risico lopen op armoede zijn kinderen, alleenstaanden met en zonder kinderen, bijstandsgerechtigden en mensen met een migratieachtergrond. De meeste kinderen lijken wel het armoederisico van de ouders te ontsijgen en leven later zelf niet meer in armoede². Ook blijkt 27% van de arme huishoudens betaald werk te hebben als belangrijkste inkomensbron, wat aangeeft dat werkende armen een belangrijke groep is om aandacht aan te schenken.

Verder heeft de CSM ook getoetst welke type minimahuishoudens ondanks de landelijke en lokale regelingen maandelijks geld tekortkomen, dit wordt een toetsing van toereikendheid genoemd. De een komt namelijk meer tekort dan een ander. In deze toetsing zijn inkomens uit landelijke regelingen en lokale regelingen (bij een onder gemiddelde gemeente) afgezet tegen een uitgavennorm. Hieruit blijkt dat over het algemeen genomen bijna alle huishoudtypen maandelijks nog steeds tekortkomen. De uitzonderingen op dit beeld zijn alleenstaande ouders met één kind (€70,- boven het minimaal noodzakelijke), alleenstaande AOW'ers (€114 boven het minimaal noodzakelijke) en paren AOW'ers (€42,- boven het minimaal noodzakelijke). De netto AOW ligt ruim €200,- per maand hoger dan de netto bijstand waardoor er meer te besteden is. De tekorten bij huishoudens met kinderen lopen op naarmate er meer kinderen zijn. De minimaal noodzakelijke uitgaven voor kinderen nemen toe naarmate kinderen ouder worden, terwijl de kindbedragen in de kinderbijslag en het kindgebonden budget beperkt meegroeien met leeftijd.

De CSM stelt dat het Rijk verantwoordelijk is om te voorzien in een bestaansminimum waarmee mensen de noodzakelijke uitgaven kunnen doen. Het blijkt dat het Rijk hierin, ondanks de al genomen maatregelen, tekortschiet. Het CBS/SCP/Nibud en de CSM constateren dat lokale minimaregelingen in de huidige situatie daarom noodzakelijk zijn om rond te kunnen komen en mee te kunnen doen in de samenleving. Op het moment van schrijven is er nog geen kabinet gevormd waardoor er nog veel onduidelijk is over hoe het Rijk verder inspeelt op de oplopende financiële tekorten van huishoudens. De gemeente heeft niet de positie en middelen om de omissie van het Rijk op te vangen. Het college volgt de landelijke ontwikkelingen op de voet.

Een landelijke ontwikkeling om rekening mee te houden en op in te spelen is de herziening van de Participatiewet. Op 11 december 2023 is hiervoor het programmaplan Participatiewet in balans

¹ Centraal Planbureau. (2023). *Macro Economische Verkenning 2024*.

² Commissie Sociaal Minimum. (2023). *Een zeker bestaan: Naar een toekomstbestendig stelsel van het sociaal minimum. Rapport I*. p.57 - 62

gepresenteerd³. Kernwoorden in deze herziening zijn de menselijke maat, vertrouwen en eenvoud. Er wordt gewerkt naar een voorspelbaar en begrijpelijk vangnet met ruimte voor individuele ondersteuningsbehoeften. Hierbij wordt uitgegaan van een reëel in plaats van rationeel mensbeeld. Er zijn mensen in de Participatiewet die voor langere tijd of permanent niet in staat zijn tot (voltijds) betaald werk, ook voor deze mensen moet een passend perspectief geboden worden. Daarbij wordt participatie breder opgevat dan alleen betaald werk. Verder krijgt de uitvoerende professional meer ruimte om te kunnen doen wat in het individuele geval nodig is en wordt ingezet op vereenvoudiging om gebruik te kunnen maken van de Participatiewet.

Lokale ontwikkelingen

Per 1 september is in gemeente Wassenaar het sociaal team gestart. Voor inwoners wordt één toegang gegarandeerd. Het doel werken binnen het sociaal team samen en inwoners kunnen hier op één plek terecht voor al hun vragen op het terrein van informatie, advies, ondersteuning, hulp en zorg.

Verder wordt in 2024 onderzocht wat de mogelijkheden zijn om consultants uit Leidschendam-Voorburg op locatie in Wassenaar gesprekken te laten voeren met inwoners van Wassenaar. Hierdoor wordt de drempel lager voor inwoners van Wassenaar om hulp te zoeken.

Als bijlage bij deze raadsinformatiebrief is een factsheet Bestaanszekerheid toegevoegd. Hier staat in wat de gemeente Wassenaar en partners doen op het gebied van bevordering van bestaanszekerheid.

³ Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. (2023). *Programmaplan Participatiewet in Balans*.

Visies en waarden

Meedoen in de samenleving heeft verscheidene positieve gevolgen. Meedoen kan bijdragen aan het geluk van mensen⁴, een grotere eigenwaarde en verminderde gevoelens van stress. Maatschappelijke participatie geeft structuur aan de dagen en zorgt voor ontmoeting⁵. Deze sociale contacten kunnen dan leiden tot versterkte sociale steun. Ook ervaren mensen die participeren over het algemeen een betere gezondheid dan mensen die niet participeren. De samenhang is het sterkst bij arbeidsparticipatie⁶. De gemeente blijft dan ook onverminderd inzetten op arbeidsparticipatie als ook andere vormen van participatie zoals beoogd in het Re-integratie en Participatiebeleid. Maatschappelijk gezien betekent dit dat participatie positieve gevolgen heeft zoals betere sociale cohesie en lagere gezondheidszorgkosten.

Lokale minimaregelingen dragen direct bij aan sociale participatie. Voor een deel van de inwoners kan dit indirect ook bijdragen aan arbeidsdeelname of activering⁷. Het minimabeleid draagt bij aan de volgende opgave van het sociaal domein:

'We vinden het belangrijk dat iedereen mee kan doen in de samenleving en naar vermogen bij kan dragen aan onze gemeenschap'

We werken aan deze opgave volgens onderstaande waarden:

1. Individuele autonomie
2. Perspectief en hoop
3. Meedoen en naar vermogen bijdragen
4. Eenvoud, maatwerk en persoonlijke hulp
5. Maatschappelijke rechtvaardigheid en uitlegbaarheid

Deze waarden worden hieronder verder uitgewerkt.

1. Individuele autonomie

Er wordt gewerkt op basis van vertrouwen en een positief, realistisch mensbeeld. Inwoners zijn autonoom en veerkrachtig. Een streven is dat inwoners zelfredzaam zijn, waar nodig ondersteund door de omgeving. Zelfredzaamheid en regie op het eigen leven zijn belangrijk om verschillende redenen. Onderzoek laat zien dat gevoel van geen controle leidt tot minder geluk en gezondheid, eerder overlijden, gevoel van maatschappelijk onbehagen en sterker wij-zij denken. We erkennen dat meer zelfredzaamheid niet altijd realistisch is vanwege denkvermogen, doenvermogen⁸ en/of grip⁹. Denk- en doenvermogen gaat erover dat voor de ene persoon de opgave van zelfredzaamheid groter is dan voor de ander vanwege verschillen in cognitief vermogen, persoonskenmerken en mentale belasting. Denk bijvoorbeeld aan mensen met een licht

⁴ C. van Kampen & M. Olsthoorn (2022). *Meedoen aan de samenleving: naast kunnen en moeten ook een kwestie van willen en mogen*, p. 3. Den Haag: Sociaal Cultureel Planbureau

⁵ K. Sok, S. Nourozi. (2020). *Participatie: Meedoen in de samenleving*, p.2. Movisie.

⁶ M.M. Harbers & N. Hoeymans (2013). *Gezondheid en Maatschappelijke participatie*, p. 147. Bilthoven: RIVM

⁷ Commissie Sociaal Minimum. (2023). Een zeker bestaan: Naar een toekomstbestendig stelsel van het sociaal minimum. Rapport II, p.146

⁸ Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (2017). *Weten is nog geen doen: Een realistisch perspectief op redzaamheid*. WRR-rapport 97. Den Haag: WRR.

⁹ Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (2023). *Grip: Het maatschappelijk belang van persoonlijke controle*. WRR-rapport 108. Den Haag: WRR.

verstandelijke beperking en laaggeletterden, maar ook aan mensen die te kampen hebben met grote stress door faillissement of ontslag. Grip betreft de ruimte en mogelijkheden vanuit de omgeving invloeden uit te oefenen op de eigen situatie en het bereiken van gewenste doelen. De gemeente kan vooral ruimte en mogelijkheden bieden voor grip.

2. Perspectief en hoop

De gemeente helpt inwoners verder en onzekerheden worden daar waar mogelijk weggenomen. Daar waar nodig kunnen inwoners rekenen op een duwtje in de rug om grip te krijgen op hun situatie en te participeren in de gemeenschap. De ene persoon zal met kortdurende ondersteuning geholpen zijn, een ander zal het langer nodig hebben; hier is ruimte voor. Dit houdt in dat met een brede blik naar problemen gekeken wordt zodat de ondersteuningsbehoefte beter in beeld komt en maatwerk geboden kan worden in verbinding met andere terreinen. Daarbij moet oog zijn dat voor bepaalde groepen inwoners continuïteit en rust in ondersteuning nodig kan zijn. Inwoners weten ook waar ze recht op hebben, waar ze aan toe zijn en wat er gebeurt als er veranderingen optreden in hun persoonlijke situatie. Dit biedt inwoners de mogelijkheid om naar de toekomst te kijken en te werken naar de persoonlijke gewenste situatie.

3. Meedoen en naar vermogen bijdragen

Drempels om mee te kunnen doen in de samenleving worden waar mogelijk weggenomen. Wie in een situatie terechtkomt waarbij extra ondersteuning nodig is, kan daarvoor rekenen op de gemeente. Daar staat tegenover dat we wel verwachten dat inwoners zich naar vermogen op een manier, bijvoorbeeld door betaald werk of vrijwilligerswerk, blijven inzetten voor de samenleving. In het beleid zullen we er ook rekening mee moeten houden dat voor sommige inwoners ondersteuning voor langere tijd of blijvend nodig is, terwijl voor anderen kortdurende ondersteuning voldoende is. Maatschappelijke samenhang en draagkracht voor het sociale zekerheidssysteem wordt gestimuleerd als mensen naar vermogen een bijdrage leveren aan de gemeenschap.

4. Eenvoud, maatwerk en persoonlijke hulp

We hebben oog voor de lokale uitvoering. De huidige samenleving vraagt veel van inwoners. Een stevige gemeenschap en lokale uitvoering zorgt ervoor dat inwoners met veerkracht kunnen blijven reageren op uitdagingen. De uitvoering ligt bij gemeentelijke professionals, maatschappelijke partners, maatschappelijke initiatieven en vrijwilligers. Met name het maatschappelijke veld en vrijwilligers zijn nabij inwoners en kunnen inspelen op specifieke situaties. Daar gebeurt het, en daar zit de kracht. Lokale hulporganisaties bij armoede zien in het afgelopen jaar een stijging in aantal hulpvragen waardoor de druk op deze organisaties toeneemt¹⁰. We zetten ons daarom niet alleen in om direct persoonlijke hulp te bieden, zoals de gemeentelijke professionals doen, maar vooral ook om diegenen te ondersteunen die inwoners helpen. Het is nodig dat onze regelingen en het systeem eenvoudig, begrijpelijk en bekend zijn zodat de lokale uitvoering zich hier makkelijk in

¹⁰ Stichting Armoedefonds. (2023). *De impact van voortdurende armoede op hulporganisaties*, Rosmalen: Stichting Armoedefonds

kan bewegen. Ook moet er ruimte zijn voor de lokale uitvoering om te experimenteren en daadwerkelijk in te kunnen spelen op de situatie via maatwerk.

5. Maatschappelijke rechtvaardigheid en uitlegbaarheid

We ondersteunen die mensen die het nodig hebben. Juist omdat het binnen het minimabeleid gaat om individuele gevallen, is maatwerk geboden. Bovendien veranderen individuele en maatschappelijke omstandigheden. Dat vergt wendbaarheid binnen en tussen regelingen en in de tijd. Door meedoen en naar vermogen een bijdrage leveren ontstaat onderlinge solidariteit. Hiermee blijven de regelingen uitlegbaar en rechtvaardig.

Stelsel vereisten

De CSM stelt een aantal vereisten aan het stelsel van het sociaal minimum¹¹. Deze vereisten zijn ook op lokaal niveau toe te passen op beleid rondom de minimaregelingen en helpen om het beleid vorm te geven. Het gaat hierbij om:

- Voorspelbaarheid: regelingen zijn eenduidig en duidelijk. Inwoners weten waar ze recht op hebben, waar ze aan toe zijn en ze kunnen vertrouwen op bestaande afspraken.
- Toegankelijkheid: regelingen zijn voor iedereen toegankelijk. Er zijn geen hoge drempels om gebruik te maken van de regelingen en alle inwoners worden respectvol behandeld.
- Uitvoerbaarheid: regelingen zijn simpel en eenvoudig. De te realiseren doelen zijn in balans met de beschikbare mensen, middelen en tijd.
- Houdbaarheid: regelingen zijn betaalbaar en hebben draagvlak in de samenleving. Geld moet terechtkomen bij inwoners die het echt nodig hebben.

¹¹ Commissie Sociaal Minimum. (2023). *Een zeker bestaan: Naar een toekomstbestendig stelsel van het sociaal minimum*. Rapport I. p. 36-38.

Invulling van de opgave

Thema's en uitgangspunten

De opgave van het sociaal domein luidt dat we het belangrijk vinden dat iedereen mee kan doen in de samenleving en naar vermogen bij kan dragen aan onze gemeenschap. De vervolgvraag is: hoe zorgen we daarvoor? Gezien de opgave en de centrale waarden ligt de focus van het nieuwe minimabeleid op de volgende vier thema's:

1. Mensen in kwetsbare situaties
2. Naar sociale participatie en meedoen (op school)
3. Zelf doen en eigen regie
4. Maatschappelijke kracht verstevigen

Op deze thema's hebben we enkele uitgangspunten geformuleerd:

1. *Mensen in kwetsbare situaties:* Regelingen/beleid moet specifiek gericht zijn op inwoners in kwetsbare situaties, we blijven dus ook onverminderd inzetten op ondersteuning van kinderen gezien de gevolgen van armoede en uitsluiting voor hun ontwikkeling en toekomst.
2. *Naar sociale participatie en meedoen (op school):* Regelingen zijn gericht op het kunnen participeren in de samenleving. Belangrijk daarbij is dat de aangeboden voorzieningen aansluiten bij de behoefte en daadwerkelijk inwoners in staat stellen om mee te doen.
3. *Zelf doen en eigen regie:* Het systeem van de regelingen en het aanvraagproces moeten eenvoudiger en toegankelijker zodat inwoners er (zoveel mogelijk) op eigen kracht en in eigen regie gebruik van kunnen maken. De dienstverlening is integraal en in staat tot het organiseren van maatwerk. De gemeentelijke uitvoering moet hiervoor voldoende worden toegerust.
4. *Maatschappelijke kracht verstevigen:* De maatschappelijke kracht in de gemeente wordt aangewend en versterkt voor de ondersteuning van inwoners met een minimum inkomen. De gemeente faciliteert en stimuleert de maatschappelijke kracht.

Vanaf 2026 wordt de financiële positie van de gemeente slechter (Ravijnjaar). De gemeente staat hiermee voor keuzes. Meer financiële middelen toekennen gaat ten koste van andere doelen van de gemeente en kan (daarmee) leiden tot minder draagvlak. Ook moet in het oog gehouden worden dat dit niet leidt tot meer landelijke verschillen tussen hulp vanuit gemeenten. Dit brengt ons tot de volgende financiële uitgangspunten.

Het financiële uitgangspunt is hierbij:

5. *Gemeentelijke verantwoordelijkheid pakken:* Het Rijk is verantwoordelijk voor voldoende bestaanszekerheid. De gemeente is verantwoordelijk voor het bieden van extra ondersteuning door maatwerk en sociale participatie, aansluitend op de lokale situatie en gemeenschap. De gemeente is niet aan zet en financieel niet in staat om de tekorten op het bestaansminimum aan te vullen. De gemeente zou daarmee bovendien aan inkomenspolitiek doen.

6. *Budgetneutrale inzet:* Het streven is om binnen de bestaande budgetten van de bijzondere bijstand en de minimaregelingen te blijven. Het open einde karakter van de regelingen brengen wel financiële risico's met zich mee.

Uitwerking van thema's en uitgangspunten

Bij het uitwerken van deze thema's en uitgangspunten hebben we gebruikgemaakt van het evaluatierapport van het huidige beleid en gesprekken met stakeholders die goed zicht hebben op wat er speelt onder inwoners.

In het evaluatierapport van het huidige beleid zijn de volgende rapporten en onderzoeken samengebracht:

- Armoedemonitor: bestaande uit een dashboard en een *Duidingsrapportage Dashboard minima gemeente Wassenaar, meting over 2022, KWIZ, november 2023*
- *Evaluatie klantbeleving minimabeleid*, Regioplan, september 2023
- *Minimabeleid in Wassenaar, Voorschoten, Leidschendam-Voorburg en Oegstgeest*, Eindrapport Rekenkamercommissie Wassenaar, Voorschoten, Oegstgeest en Leidschendam- Voorburg, april 2023
- Input van het Sociaal Service Punt en Woej in Leidschendam-Voorburg over het aanvraagproces
- Input van maatschappelijke organisaties over de regelingen en het aanvraagproces

Deze evaluatie geeft een beeld en kenmerken van de huishoudens met een inkomen tot 130% van het wettelijk sociaal minimum, het gebruik van de regelingen en de ervaren dienstverlening. De gehele evaluatie is meegestuurd met deze raadsinformatiebrief. In bijlage A is een overzicht van de huidige beschikbare regelingen te vinden.

Thema 1: Mensen in kwetsbare situaties

We willen inzetten op doelmatige ondersteuning die eigen regie versterkt. Ondersteuning is gericht op de kwetsbare inwoner, degene die het ook echt nodig heeft. In Wassenaar zijn naar schatting 1.090 huishoudens met een inkomen tot 130% van het sociaal minimum (= ca. 9% van het totale aantal huishoudens). Naar schatting groeien ongeveer 665 kinderen op in minimahuishoudens.

Kenmerken van minimahuishoudens

Opvallend is dat uit de cijfers blijkt dat ongeveer de helft van de minimahuishoudens alleenstaand is en dat ongeveer de helft van de minimahuishoudens een niet-westerse migratieachtergrond heeft. Verder blijkt dat driekwart van de minimahuishoudens langdurig een laag inkomen heeft. Ook bij minimahuishoudens met kinderen valt op dat ongeveer de helft opgroeit in een éénoudergezin en dat 68% een niet westerse migratieachtergrond heeft. Dit sluit aan bij de risicogroepen voor armoede zoals genoemd door de CSM.

Focus van de regelingen

Het aanbod en de waarde van de regelingen in Wassenaar (zie bijlage B) zijn vooral gericht op huishoudens met kinderen. Kinderen in armoede was dan ook een speerpunt in het lokale minimabeleid van 2019-2022. Ook landelijk gezien is er tot op heden een focus op de ondersteuning van huishoudens met kinderen. Hierdoor hebben zowel lokaal als landelijk gezien huishoudens met kinderen recht op meer regelingen dan huishoudens zonder kinderen, wat betekent dat het bedrag dat zij kunnen ontvangen ook hoger is. Het aanbod voor alleenstaanden is het minst. Het aandeel alleenstaanden onder de minimahuishoudens betreft wel een grote groep, namelijk 49%.

De CSM heeft op basis van een aantal minima-effectrapportages de waarde van lokale regelingen berekend (exclusief individuele inkomens toeslag en bijzondere bijstand chronisch zieken) en hieruit een range opgesteld van een onder gemiddelde, gemiddelde en bovengemiddelde gemeente¹². Deze range hebben we naast de waarde van de lokale regelingen in Wassenaar gehouden zoals te zien in bijlage C. De gemeente Wassenaar scoort bij de regelingen voor huishoudens (alleenstaand en paar) met twee kinderen als bovengemiddelde gemeente, bij alleenstaanden en paren met één kind als gemiddeld, bij alleenstaanden zonder kinderen, AOW alleenstaanden en AOW-paren als onder gemiddeld/gemiddeld en bij paren zonder kinderen als een onder gemiddelde gemeente.

Uit de toetsing van toereikendheid van de CSM, zoals omschreven in de landelijke onderzoeken en ontwikkelingen, is gebleken dat de tekorten bij huishoudens met kinderen oplopen naarmate er meer kinderen zijn. Deze oplopende tekorten bij meer kinderen in het huishouden steunt de lokale waardeverdeling, waarin de waarde van regelingen voor huishoudens met twee kinderen hoger ligt. Als we de landelijke normberekening hanteren en inkomsten (lokaal en landelijk) afzetten tegen uitgaven (zie bijlage B), zien we echter dat stellen met (en zonder) kinderen nog steeds te maken hebben met grote tekorten. Alleen AOW-gerechtigden (zowel alleenstaand als een stel) en alleenstaanden met kinderen lijken geld over te houden.

Uit de lokale evaluatie van Wassenaar blijkt verder dat voor bepaalde groepen inwoners behoefte is aan meer of andere regelingen. Groepen die genoemd worden zijn alleenstaanden en jongeren die overgaan van 18- naar 18+. Bij jongeren die 18 jaar worden verandert er veel en bepaalde regelingen komen te vervallen terwijl het kind nog geen eigen inkomen heeft. Uit het landelijke beeld blijkt dat mensen met een inkomen uit werk ook een belangrijke groep is om mee te nemen.

In te zetten richting:

- De inzet op huishoudens met kinderen blijft van groot belang, het wordt aanbevolen deze inzet voort te zetten. Op deze manier kunnen we mee in het landelijke beeld dat kinderen de armoede van ouders overstijgen. Extra aandacht moet er komen voor de groep van 18- naar 18+. Belangrijk is dat dit in gesprek met jongeren gebeurt.
- Meer inzicht krijgen in verdere specifieke doelgroepen, met name alleenstaanden en huishoudens met een niet-westerse migratieachtergrond. Bij huishoudens met een niet-westerse migratieachtergrond behoeven statushouders extra aandacht. Naar verwachting

¹² Commissie Sociaal Minimum. (2023). *Een zeker bestaan: Naar een toekomstbestendig stelsel van het sociaal minimum*. Rapport I, p.85-100

betreft de groep die we niet in beeld hebben mensen met een inkomen uit werk, ook deze groep heeft extra aandacht. Door dit onderzoek kan er een beter beeld ontstaan van wie de regelingen het meest nodig hebben en kan beter op hun behoefte worden ingespeeld.

- Wat betreft de grote groep langdurige minimahuishoudens, erkennen we dat er inwoners zijn die meer of andere dingen nodig hebben. Hiermee houden we rekening met een realistisch mensbeeld. Sommige inwoners zijn zonder specifieke hulp en/of begeleiding niet in staat om de regelingen te bereiken of er effectief gebruik van te maken. Voor sommige inwoners sluiten de regelingen wellicht niet goed aan. En sommige inwoners zullen misschien blijvend extra ondersteuning nodig hebben. Onderzoek is nodig om de juiste interventies te ontwikkelen voor de groep langdurige minimahuishoudens en daarbij ook gebruik te maken van de maatschappelijke kracht (zoals uitgewerkt in thema 4).
- Voor zover het de gemeentelijke dienstverlening betreft, houden we rekening met de armoedeval. De armoedeval is het fenomeen dat ontvangers van een uitkering die aan het werk gaan, financieel niet beter af zijn maar er op achteruit gaan. Het betreft bijstandsgerechtigden die net iets meer (kunnen) verdienen dan het bijstandsniveau. Het voorkomen van de armoedeval betekent tevens dat met inwoners wordt meegedacht over situaties die consequenties hebben op hun inkomen.

Thema 2: Naar sociale participatie en meedoen (op school)

Veel mensen met een inkomen tot 130% van het sociaal minimum participeren in de samenleving en leveren een bijdrage aan de gemeenschap, maar dit lukt niet iedereen. Voor de inwoners die dit niet kunnen, geeft de gemeente inwoners een duwtje in de rug om te kunnen participeren. De minimaregelingen creëren ruimte voor inwoners om mee te doen, naar de toekomst te kunnen kijken en een bijdrage te kunnen leveren aan de gemeenschap. Het gaat hierbij niet alleen om wat inwoners zouden kunnen krijgen (welke regelingen beschikbaar zijn), maar ook om wat inwoners willen (wat inwoners zelf nodig vinden). Dit betekent dat aangesloten moet worden bij de behoefte en noodzaak die inwoners ervaren.

Ervaren belang van regelingen

In het recente lokale evaluatierapport komt naar voren dat inwoners die gebruikmaken van de regelingen deze belangrijk voor hen vinden. Dit werd door de stakeholders bevestigd. Het geeft zowel volwassenen als kinderen de mogelijkheid mee te kunnen doen en deel te nemen aan leuke dingen zoals sport en cultuuractiviteiten. Regelingen voor kinderen worden gewaardeerd, zo ook de individuele inkomenstoeslag. Dit ervaren belang van de regelingen is in lijn met de landelijke bevindingen zoals omschreven door de CSM; minimaregelingen zijn nodig en er is behoefte aan.

Ondanks deze waardering voor de regelingen wordt de behoefte uitgesproken voor veranderingen in de regelingen of toevoeging van nieuwe regelingen. Zo benoemden stakeholders behoefte te hebben aan een computerregeling voor volwassenen en ondersteuning bij overblijfkosten voor kinderen. Er wordt met de huidige regelingen dus nog niet volledig aangesloten op de behoefte van inwoners.

Gebruik en bereik

In het evaluatierapport wordt gesproken over gebruik en bereik van minimaregelingen. Dat zijn twee begrippen. Met gebruik wordt het aantal huishoudens (of kinderen) bedoeld dat daadwerkelijk gebruikmaakt van een regeling. Met bereik wordt bedoeld het percentage van de geschatte minima die recht hebben op de regeling en hier ook daadwerkelijk gebruik van maken. Omdat we alleen de groep minima die de gemeente in beeld heeft kennen, heeft KWIZ via een model een inschatting gemaakt van de totale groep minima die waarschijnlijk recht heeft op een regeling. Het bereik is dus altijd een procentuele inschatting.

Uit de evaluatie blijkt dat het gebruik en bereik van de regeling ongeveer gelijk is gebleken. Alleen bij de collectieve zorgverzekering is sprake van een daling. Dit lijkt samen te hangen met de overgang van keuze tussen 2 aanbieders naar 1 vaste aanbieder.

Alhoewel het gebruik nagenoeg gelijk lijkt, wordt wel aangegeven dat de bekendheid, vindbaarheid en de toegankelijkheid van de regelingen beter kan. Onbekendheid met de regelingen, complexiteit van de regelingen, instantieangst en onbekendheid met de weg naar gemeente of maatschappelijk organisaties maken dat het gebruik tijdens de huidige periode niet is toegenomen. Terwijl de regelingen wel heel belangrijk zijn.

Overzicht 2 biedt een schematisch overzicht van het gebruik en bereik van de verschillende regelingen in Wassenaar en in vergelijking met andere gemeenten tot 50.000 inwoners.

Overzicht 2: Regelingen, gebruik en bereik gemeente Wassenaar in 2022

Type	Inkomen	Regeling	Gebruik huishoudens	Bereik Wass	Bereik vergelijking	Bereik Wass-vergelijking
Kind-pakket	< 130%	Computerregeling *	27	-	-	-
		Tabletregeling*				
		Internetregeling	54	18%	-	-
		Schoolkosten PO&VO	85	28%	50-55%	Lager
Bijzondere bijstand	< 110%	Algemeen	135	16%	25-30%	Lager
		Chronisch zieken/ gehandicapten	62	-	-	-
		AOW-gerechtigden	-	-	-	-
Overige regelingen	< 130%	Maatschappelijke participatie	286	22%	30-35%	Lager
	< 130%	Gemeentepolis Collectieve Verzekering	259	20%	35-40%	Lager
	< 110%	Individuele Inkomenstoeslag	209	54%	40-45%	Hoger
	< 100%	Kwijtschelding gemeentelijke belastingen**	-	-	-	-

* Het gebruik van de tabletregeling is gemeten in aantal kinderen dat er gebruik van maakt i.p.v. huishoudens. Daarbij kan het gebruik van de tabletregeling en computerregeling vertekend zijn omdat deze eens per vijf jaar aangevraagd kunnen worden i.p.v. elk jaar.

** Kwijtschelding is niet in de cijfers van gebruik en bereik meegenomen.

Tevens zijn er ook de nodige huishoudens die niet of niet volledig gebruik maken van de regelingen waar zij recht op hebben/voor in aanmerking komen. Zo maken er 53 van de minimahuishoudens die in beeld zijn van geen enkele regeling gebruik (ruim 11%). Van de minimahuishoudens met kinderen die in beeld zijn maakt 36% helemaal geen gebruik van de kindregelingen.

Laag tot geen gebruik en bereik geeft aan dat inwoners nog niet (volledig) in staat gesteld worden om grip te krijgen op de eigen situatie. Hier is niet duidelijk één reden voor aan te wijzen, het is aan te nemen dat het door een combinatie van deze zaken komt. Uit de evaluatie blijken mogelijke oorzaken:

- Een mismatch tussen het beschikbare aanbod en de behoeften;
- Een te complex systeem van regelingen en het aanvraagproces (zie thema 3);
- Problemen met toegankelijkheid en dienstverlening (zie thema 3).

In te zetten richting:

- Er is waardering voor de bestaande voorzieningen. Ze dragen bij aan autonomie en bieden hoop. Waar voorzieningen effectief bijdragen aan sociale participatie zullen we deze handhaven en verbeteren waar we kansen daartoe zien.
- Onderzoeken of bedragen voor specifieke goederen nog passen bij het huidige prijspeil (in verband met de inflatie).
- Onderzoek doen naar de aansluiting van aanbod op de behoefte en noodzaak die inwoners ervaren en wat echt helpt. Dit zullen we toetsen of het bijdraagt aan mee kunnen doen.
- Ook zijn er nog welzijnsgesprekken gaande bij inwoners van Leidschendam-Voorburg die meer inzicht zullen geven in deze vraag.
- Gebruik maken van de kennis en input van de stakeholders en van inwoners die dichtbij de inwoners staan met een minimuminkomen.

Thema 3: Zelf doen en eigen regie

In plaats van de zorg over te nemen (zorgen voor), werken we toe naar onafhankelijkheid van de inwoner. De gemeente kan hierin ondersteunen door de ruimte en mogelijkheden te bieden aan inwoners om grip te krijgen en zelf regie te nemen. Uit de evaluatie blijkt dat de vormgeving van het systeem en de geboden dienstverlening en toegang op dit moment deze ruimte beperken.

Systeem van regelingen en aanvraagproces

Uit de evaluatie blijkt dat het systeem erg complex is. Zo overlappen sommige regelingen elkaar (bijvoorbeeld binnen de kindregelingen), moeten er veel stukken aangeleverd worden en zijn documenten erg ingewikkeld. Ook is het lastig om de regelingen te begrijpen en te weten waar je aan toe bent. Stakeholders hebben de behoefte uitgesproken aan meer eenduidigheid in de inkomensgrenzen. Verschillen in grenzen maken het extra ingewikkeld om de regelingen te begrijpen en te weten waar je aan toe bent. Ook wordt door de stakeholders gevraagd of de individuele bijzondere bijstand ruimer kan worden toegepast. Tot slot wordt door stakeholders opgemerkt dat het reizen naar Leidschendam-Voorburg belastend en kostbaar is voor inwoners van Wassenaar.

Dienstverlening en toegang

Zoals het evaluatie rapport stelt is er in de afgelopen jaren veel inzet gevraagd op landelijke crises. Dit is, ondanks de inzet van extra consultants, zichtbaar binnen de reguliere dienstverlening en daarmee ook voor de bereikbaarheid en het leveren van maatwerk. In het afgelopen jaar zijn wel stappen ondernomen om de dienstverlening en toegang te verbeteren. Brieven en formulieren zijn omgezet naar B1 niveau en er is een onderzoek gestart naar geautomatiseerde reminders. Gelijktijdig met het te vormen minimabeleid wordt er aan de website gewerkt om deze overzichtelijker te maken en de regelingen beter vindbaar te maken. Inwoners hebben de behoefte uitgesproken voor verbeteringen van de dienstverlening en de toegang. In de dienstverlening

wordt bijvoorbeeld gevraagd om meer oog voor de persoonlijke situatie te hebben en een bredere blik te hebben bij de uitvraag. Wat betreft de toegang blijkt dat regelingen niet goed zichtbaar en vindbaar zijn of moeilijk te begrijpen zijn. Deze behoeften sluiten aan bij de landelijke ontwikkelingen rondom de herziening van de Participatiewet.

Verder is er behoefte aan een consulent op locatie in Wassenaar op vaste momenten, dit maakt de dienstverlening toegankelijker. In de commissie Mens en Maatschappij van 11 december 2023 is door het college van B&W toegezegd om de mogelijkheid hiervan te onderzoeken.

In te zetten richting:

- Vereenvoudiging van het systeem van regelingen en het aanvraagproces met aandacht voor wat systeemtechnisch mogelijk is. Denk hierbij aan de mogelijkheid tot bundeling van regelingen, onderzoek naar vermindering van bewijsstukken en onderzoek naar de mogelijkheden voor ambtshalve toekenning. Dit moet helpen voor inwoners om zelf regie te pakken.
- Beleid moet meebewegen met maatschappelijke ontwikkelingen zoals crises, het beleid moet adaptief zijn.
- Voor uitzonderingssituaties en individueel maatwerk de bijzondere bijstand beter benutten.
- Onderzoek of de inkomensgrenzen gelijk getrokken kunnen worden en/of verhoogd voor specifieke regelingen in verband met ongewenste effecten. Ook zal de mogelijkheid van een glijdende schaal onderzocht worden zodat er een minder abrupte inkomensgrens is.
- Binnen de gemeentelijke dienstverlening en het toegangsproces zijn al enkele stappen ondernomen ter verbetering, dit zetten we voort. Op dit gebied zijn nog een aantal relatief simpele verbeteringen mogelijk zoals inzet op actieve communicatie en in deze communicatie rekening houden met laaggeletterden en anderstaligen.
- Met een brede blik kijken naar ondersteuningsvragen. In contacten van inwoners met de "gemeentelijke toegang" in het sociaal domein (naast werk en inkomen, bijvoorbeeld ook bij de WMO en Jeugd) kan meer aandacht besteed worden aan verschillende vormen van financiële ondersteuning, zowel op lokaal niveau als via landelijke mogelijkheden.
- Aanwezigheid van een consulent in de gemeente Wassenaar op een vast moment
- Regelingen op eigen website in plaats van link naar de website van Leidschendam-Voorburg.

Thema 4: Maatschappelijke kracht verstevigen

Vrijwilligers, maatschappelijke organisaties en maatschappelijke en particuliere initiatieven zijn van groot belang om de inwoners in kwetsbare situaties te versterken. Dit noemen we ook wel de maatschappelijke kracht van de gemeenschap. Deze partijen zijn nabij de inwoners en kunnen inspelen op specifieke situaties. Inzet op de maatschappelijke kracht is nodig vanwege drie

hoofddredenen¹³. Ten eerste stimuleert het ontmoeting en meedoen. Ten tweede helpt het bij signaleren van problemen waardoor makkelijker hulp geboden kan worden of doorverwezen kan worden. Ten derde kan het de kosten voor de gemeente temperen omdat het maatschappelijk veld al mensen opvangt en versterkt.

Deze maatschappelijke kracht is op twee niveaus te verstevigen. Het eerste is het gemeenschappelijk niveau. Het gemeenschappelijke niveau gaat over ontmoeting via bijvoorbeeld verenigingen en wonen in dezelfde straat. De kracht van dit niveau komt vooral uit de gemeenschap maar kan wel door de gemeente gefaciliteerd (met middelen, ruimte en/of kennis) en gestimuleerd (met waardering en bewustzijn) worden. Daarnaast hebben we het niveau waarin de instituties actief zijn die in direct opdrachtgeverschap van de gemeente (via subsidies) taken uitvoeren. Dit gaat over algemeen toegankelijke voorzieningen. Denk hierbij aan algemeen maatschappelijk werk en jongerenwerk. Deze instituties kunnen ook de partijen op het gemeenschappelijke niveau versterken. De gemeente zorgt voor een dekkend aanbod en kan hierin sturen.

De evaluatie onderschrijft het idee dat maatschappelijke organisaties en vrijwilligers belangrijk zijn om tot passende ondersteuning te komen, de geïnterviewde inwoners zijn hier heel tevreden over. Dit biedt aanknopingspunten voor de verbetering en versterking van dienstverlening en toegang in het nieuwe beleid via het maatschappelijk veld. In de gesprekken met stakeholders werd de behoefte uitgesproken aan verbeterde samenwerking tussen maatschappelijk organisaties en de gemeente. In deze samenwerking zien de stakeholders graag korte lijntjes en de mogelijkheid om de gemeente te bereiken voor vragen en professionele hulp. De gemeente brengt overzicht in het maatschappelijk veld en weet partijen met elkaar te verbinden.

In te zetten richting:

- Samenwerking tussen partners en gemeente intensiveren. In gezamenlijkheid is maatwerk beter te realiseren en hulp te bieden aan degenen die het echt nodig hebben. Dit draagt ook bij aan solidariteit en houdbaarheid.
- Faciliteren en stimuleren van de gemeenschappelijke kracht door bijvoorbeeld vrijwilligers te ondersteunen en rolmodellen in te zetten.
- Instituties en organisaties bereikbaar maken, bijvoorbeeld door actief te communiceren over voorzieningen.
- Gericht opdracht geven aan maatschappelijke instituties en organisaties, bijvoorbeeld door het verstrekken van subsidies.

¹³ A. Brit, M. Kwakernaak, et al. (2022). *Leren, sturen en verantwoorden in de sociale basis*, p.6, Utrecht: Verwey-Jonker Instituut.

Financiën

Het budget van de gemeente Wassenaar is in 2024 constant gebleven namelijk ongeveer € 1.032.284. Naar verwachting wordt het totale budget voor minimaregelingen voor 2023 benut. De realisatie en uitsplitsing van de uitgaven over de regelingen is nu nog niet bekend. Bij het beleidsplan zal dit wel inzichtelijk zijn.

Met bovenstaande uiteengezette richting wordt ingezet op voortzetting en verbetering van het huidige beleid, het systeem en de dienstverlening. De verwachting is dat het gebruik van regelingen toeneemt vanwege deze verbeteringen. Dit heeft uiteraard gevolgen voor het budget. Met de huidige systematiek van de regelingen is er sprake van een zogenaamde "open einde regeling". Wie aanvraagt en recht heeft, dient de regeling ook te krijgen en kan niet afgewezen worden omdat er geen budget meer is.

Bij vraag om meer maatwerk en persoonlijke aandacht, ook de ambitie in de herziening van de Participatiewet, zal meer tijd per inwoner gevraagd worden van de uitvoering. Een deel van de oplossing om deze extra druk op te vangen zit in de versimpeling van de systemen van regelingen en het aanvraagproces. Hierdoor gaat minder tijd verloren aan administratieve zaken en kan meer tijd besteed worden aan de inwoner. Het is echter nog de vraag of deze oplossing voldoende ruimte biedt om de extra vraag aan de uitvoering op te vangen. Op voorhand kan dus niet gesteld worden dat deze ambitie van meer maatwerk en persoonlijke aandacht voor de inwoner, neutraal kan wat betreft uitvoeringscapaciteit.

In te zetten richting:

- Het Rijk is verantwoordelijk voor voldoende bestaanszekerheid en de gemeente ondersteunt inwoners op sociale participatie, meedoen in de samenleving en meedoen op school.
- Het streven is om het minimabeleid budgetneutraal te herzien. Er zit beperkte ruimte in de huidige begroting om het beleid te verbeteren vanwege niet gebruik binnen het beschikbare budget.
- Overige ruimte zal gezocht moeten worden in anders inrichten van huidige regelingen. Dit betreft een herverdeling van middelen.
- Streven is om door te gaan binnen de huidige capaciteit in de uitvoering.

Op weg naar het beleidsplan minimabeleid 2024 en verder

Met deze vier thema's gaat het college op weg naar een mensgerichte dienstverlening waarbij succesvolle regelingen worden ingezet om mensen een duwtje in de rug te geven richting maatschappelijke participatie. We zorgen dat inwoners zelf, of met hulp van de maatschappelijke kracht, grip kunnen krijgen op hun situatie en naar vermogen een bijdrage kunnen leveren aan de gemeenschap. In onderstaande tabel staan de uitgangspunten en gegeven richtingen per thema samengevat.

Overzicht 3: Samenvatting uitgangspunten en in te zetten richting

Thema 1: Mensen in een kwetsbare situatie	
<i>Uitgangspunt:</i> Regelingen/beleid moet specifiek gericht zijn op inwoners in kwetsbare situaties, we blijven dus ook onverminderd inzetten op ondersteuning van kinderen gezien de gevolgen van armoede en uitsluiting voor hun ontwikkeling en toekomst.	<i>Richting:</i> • Inzet op kinderen voortzetten. Extra op 18-/18+. • Verdiepend onderzoek doen naar verdere specifieke doelgroepen (alleenstaanden, niet-westerse migratieachtergrond, statushouders, inkomen uit werk). • Onderzoek naar langdurige minimahuishoudens.
Thema 2: Naar sociale participatie en meedoen (op school)	
<i>Uitgangspunt:</i> Regelingen zijn gericht op het kunnen participeren in de samenleving. Belangrijk daarbij is dat de aangeboden voorzieningen aansluiten bij de behoefte en daadwerkelijk inwoners in staat stellen om mee te doen.	<i>Richting:</i> • Ga uit van het bestaande en verbeteren waar nodig. • Onderzoek bedragen voor specifieke goederen t.o.v. het huidige prijspeil. • Onderzoek aanbod - behoefte match. • Gebruik input van welzijns gesprekkendie met bijstandsgerechtigden in Leidschendam-Voorburg zijn gevoerd. • Gebruik de kennis van inwoners.

Thema 3: Zelf doen en eigen regie

Uitgangspunt:

Het systeem van de regelingen en het aanvraagproces moeten eenvoudiger en toegankelijker zodat inwoners er (zoveel mogelijk) op eigen kracht en in eigen regie gebruik van kunnen maken. De dienstverlening is integraal en in staat tot het organiseren van maatwerk. De gemeentelijke uitvoering moet hiervoor voldoende worden toegerust.

Richting:

- Vereenvoudiging van het systeem van regelingen en het aanvraagproces.
- Het beleid moet adaptief zijn.
- Benut bijzondere bijstand beter.
- Onderzoek inkomensgrenzen.
- Zet verbetering binnen de gemeentelijke dienstverlening en het toegangsproces voort.
- Kijk met een brede blik naar ondersteuningsvragen.
- Consulent lokaal aanwezig
- Regelingen op eigen website

Thema 4: Maatschappelijke kracht versterken

Uitgangspunt:

De maatschappelijke kracht in de gemeente wordt aangewend en versterkt voor de ondersteuning van inwoners met een minimum inkomen. De gemeente faciliteert en stimuleert de maatschappelijke kracht.

Richting:

- Samenwerking tussen partners en gemeente intensiveren.
- Faciliteer en stimuleer de gemeenschappelijke kracht.
- Instituties en organisaties bereikbaar maken.
- Gericht opdracht geven aan maatschappelijke instituties en organisaties.

Financiën

Uitgangspunten:

1. Het Rijk is verantwoordelijk voor voldoende bestaanszekerheid. De

Richting:

gemeente is verantwoordelijk voor het bieden van extra ondersteuning door maatwerk en sociale participatie, aansluitend op de lokale situatie en gemeenschap. De gemeente is niet aan zet en financieel niet in staat om de tekorten op het bestaansminimum aan te vullen. De gemeente zou daarmee aan inkomenspolitiek doen. 2. Het streven is om binnen de bestaande budgetten van de bijzondere bijstand en de minimaregelingen te blijven. Inzet op meer maatwerk en toename in het gebruik door specifieke acties kan, gezien het open einde van de regelingen, echter leiden tot een overschrijding.	• Ondersteun inwoners op sociale participatie, meedoen in de samenleving en meedoen op school. • Budgetneutrale herziening: beperkte ruimte vanwege niet gebruik. • Herverdeling door anders inrichten van regelingen. • Streven om door te gaan binnen de huidige capaciteit in de uitvoering.
--	--

Het college zal in de komende periode doorgaan met onderzoeken en analyseren. De koers en de bijbehorende financiën zullen uitgewerkt worden en na de zomer zal het nieuwe minimabeleid vastgesteld worden door het college. De raad zal hierover via een raadsinformatiebrief geïnformeerd worden.

Met vriendelijke groet,
het college van burgemeester en wethouders,

drs. K.D. Handstede,
gemeentesecretaris

drs. L.A. de Lange,
burgemeester

Deze brief is digitaal vastgesteld. Hierdoor staat er geen fysieke handtekening in de brief.

Bijlage A overzicht van minimaregelingen en bijzondere bijstand in Wassenaar

Type	Inkomen	Regeling	Toelichting	Opmerking
Kindpakket	< 130%	Computerregeling	1x per 5 jaar maximaal € 540,- per huishouden bij kinderen groep 7/8, VO, MBO tot 18 jaar.	
		Internetregeling	€20,- per maand per huishouden bij kinderen groep 7/8, VO, MBO tot 18 jaar.	
		Tabletregeling	1x per 5 jaar jaar maximaal € 310,- per kind op VO of MBO tot 18 jaar	
		Schoolkosten PO	€238,- per jaar bij inkomen tot 110%, €119,- per jaar bij inkomen 110-130%	
		Schoolkosten VO	€500,- per jaar bij inkomen tot 110% €250,- per jaar bij inkomen 110-130%	
Bijzondere bijstand	< 110%	Algemeen	Bijzondere, noodzakelijke kosten zoals verhuizing, kosten voor een bewindvoerder of eigen bijdrage rechtshulp.	Als lening of als gift
		Chronisch zieken/gehandicapten	€150,- per jaar	
		AOW-gerechtigden	€151,- per jaar per persoon	
		Witgoedregeling AOW	Bij langdurig laag inkomen (3 jaar) €760,- per drie jaar.	
Overige regelingen	< 130%	Maatschappelijke participatie	€205,- per jaar per volwassene en kind tot 18 bij inkomen tot 110% €102,50 per jaar per kind tot 18 bij inkomen 110-130%	
	< 130%	Gemeentepolis Collectieve Verzekering	jaarlijks	
	< 110%	Individuele Inkomensloeslag	Bij langdurig laag inkomen (3 jaar), leeftijd tussen 21 en pensioengerechtigd. Alleenstaande, alleenstaande met kinderen tot 12 jr, gehuwden of samenwonend met kinderen tot 12 jr €450,- per jaar. Alleenstaanden en gehuwden met kinderen van 12 jr en ouder, gehuwden of samenwonenden zonder kinderen €600,- per jaar.	
	< 100%	Kwijtschelding gemeentelijke belastingen	ter hoogte van het bedrag voor de afvalstoffenheffing en de rioolheffing	Norm vastgesteld door VNG

Bijlage B waarde van regelingen bij verschillende huishoudsamenstellingen in Wassenaar

Berekend voor huishoudens met een inkomen tot 100% van het sociaal minimum. Hierbij is uitgegaan van de situatie dat een inwoner aanspraak maakt op alle regelingen waar de inwoner recht op heeft.

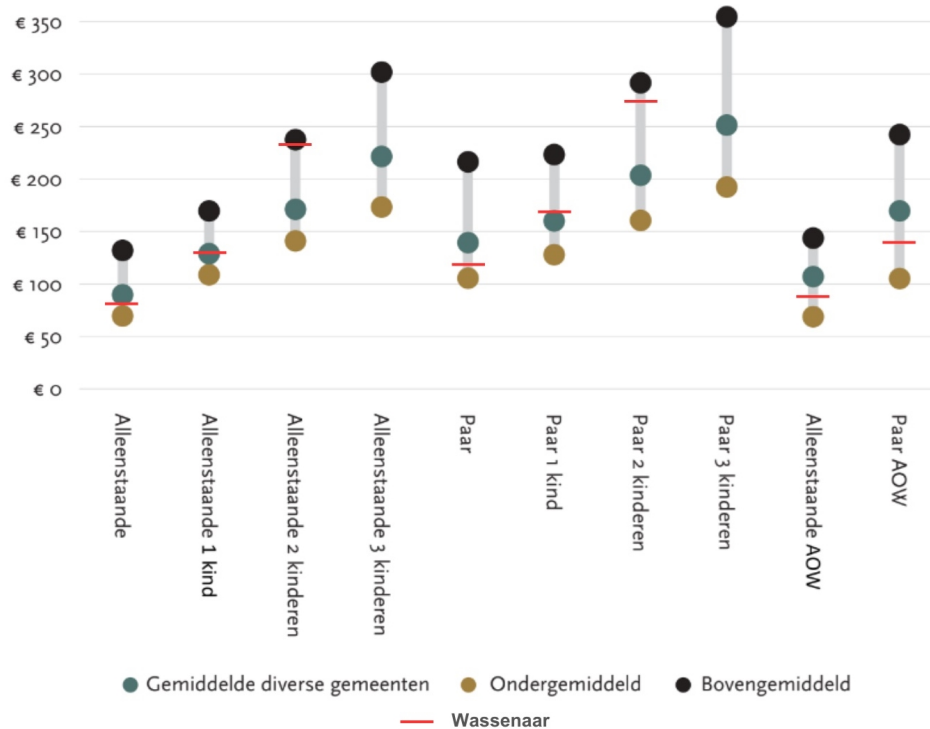
Figuur 2: regelingen aanbod en waarde van regelingen bij verschillende huishoudsamenstellingen

Kosten per jaar	Alleenstaand			Paar			AOW, 0 kinderen	
	0 kinderen	1 kind 8 jaar	2 k 8/13 jaar	0 kinderen	1 kind 8 jaar	2 k 8/13 jaar	Alleenstaand	Paar
Minimaregeling*								
Schoolkosten								
PO&VO	€ 0,00	€ 238,00	€ 738,00	€ 0,00	€ 238,00	€ 738,00	€ 0,00	€ 0,00
Computer	€ 0,00	€ 108,00	€ 108,00	€ 0,00	€ 108,00	€ 108,00	€ 0,00	€ 0,00
Tablet	€ 0,00	€ 0,00	€ 310,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 310,00	€ 0,00	€ 0,00
Internet	€ 0,00	€ 0,00	€ 240,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 240,00	€ 0,00	€ 0,00
Maatschappelijke participatie	€ 205,00	€ 410,00	€ 615,00	€ 410,00	€ 615,00	€ 820,00	€ 141,00	€ 282,00
Kwijtscheldingen gem. belastingen	€ 534,36	€ 601,08	€ 601,08	€ 534,36	€ 601,08	€ 601,08	€ 534,36	€ 601,08
Gemeente Polis	€ 248,04	€ 248,04	€ 248,04	€ 496,08	€ 496,08	€ 496,08	€ 248,04	€ 496,08
AOW-gerechtigden	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 151,00	€ 302,00
		€	€	€	€	€	€	€
Totaal per jaar	€ 987,40	1.605,12	2.860,12	1.440,44	2.058,16	3.313,16	1.074,40	1.681,16
Totaal per maand	€ 82,28	€ 133,76	€ 238,34	€ 120,04	€ 171,51	€ 276,10	€ 89,53	€ 140,10
Totaal per maand inkomsten								
landelijke regelingen	€ 1.568,00	€ 2.117,00	€ 2.369,00	€ 2.224,00	€ 2.444,00	€ 2.695,00	€ 1.793,00	€ 2.432,00
Totaal per maand inkomsten	€ 1.650,28	€ 2.250,76	€ 2.607,34	€ 2.344,04	€ 2.615,51	€ 2.971,10	€ 1.882,53	€ 2.572,10
Totaal per maand uitgavennorm	€ 1.731,00	€ 2.156,00	€ 2.562,00	€ 2.525,00	€ 2.792,00	€ 3.176,00	€ 1.748,00	€ 2.495,00
Totaal per maand over	-€ 80,72	€ 94,76	€ 45,34	-€ 180,96	-€ 176,49	-€ 204,90	€ 134,53	€ 77,10

* M.u.v. de individuele inkomenstoelage, bijzondere bijstand chronisch zieken en witgoedregeling voor AOW-gerechtigden. Bedragen kunnen hierdoor hoger uitvallen.

N.B. De precieze bedragen voor wat elk huishoudtype per maand overhoudt kunnen anders liggen aangezien dit is berekend met een gemiddelde uitgavennorm voor Nederland. Lokaal kan deze uitgavennorm anders liggen door bijvoorbeeld andere huurprijzen.

Bijlage C range van de waarde van lokale minimaregelingen per huishoudtype in euro's per maand (exclusief individuele inkomenstoeslag en bijzondere bijstand chronisch zieken)

Bijlage D Factsheet Bestaanszekerheid

1. Acties overkoepelend

Nr.	Activiteit	Toelichting	Betrokken partijen	Status
1.	Toegang tot ondersteuning	Het Sociaal Team Wassenaar biedt één plek voor inwoners voor al hun vragen op het terrein van informatie, advies, ondersteuning, hulp en zorg.	Gemeente Wassenaar, Kwadraad, SMOW, St. MEE , School Advies Dienst, Prodeba, Jeugd gezondheidszorg, Gro-up Jongerenwerk	Doorlopend
2.	Raadplegen van een sociaal raadvrouw	Cliënten ontvangen juridisch advies en ondersteuning van de sociaal raadvrouw, die optreedt als bemiddelaar tussen burgers en instanties. Ze richt zich op sociaal-maatschappelijke kwesties zoals huisvestingsproblemen, arbeidsconflicten of sociale voorzieningen, en biedt begeleiding om geschillen op te lossen en sociale rechtvaardigheid te bevorderen. De inzet van de sociaal raadvrouw draagt zowel bij aan preventie van geldzorgen, maar wordt ook ingezet als er al sprake is van armoede of schulden.	Kwadraad	Doorlopend

3.	Het bieden van Vluchtelingenondersteuning	Vluchtelingenwerk houdt zich bezig met het bieden van integrale ondersteuning aan mensen die gedwongen zijn hun thuisland te verlaten. De activiteiten omvatten juridisch advies, culturele integratie, taalonderwijs en hulp bij het vinden van huisvesting en werk. Het doel is om vluchtelingen te helpen bij hun integratie in de samenleving, zodat ze een nieuw leven kunnen opbouwen met behoud van hun waardigheid en zelfstandigheid.	Vluchtelingenwerk Wassenaar	Doorlopend
4.	Armoederegie, procesregisseur	Armoederegie is de beweging om meer samenhang te creëren tussen, SSV (samen schulden voorkomen) en Voorkomen Dreigende (VDO) ontruimingen en Vroeg eropaf (VEA). De belangrijkste taak is te zorgen dat partijen beter met elkaar samenwerken en dat doelgroepen die het financieel zwaar hebben adequaat worden geholpen. De integrale aanpak krijgt vorm door overleg met de partijen WIJZ, Kredietbank, GGD, fondsen, woningcorporaties, Kwadraad, gemeente Wassenaar, Belastingdienst en Dienst Toeslagen, UWV en Vluchtelingenwerk en de Voedselbank. De procesregisseur coördineert, structureert, bewaakt en versterkt de samenwerking tussen professionals in het sociaal domein ten aanzien van complexe (gezins-)situaties.	SMOW Gemeente	Doorlopend
5.	Verbetering van communicatie over geldzorgen, armoede en schulden	We gaan actief aan de slag met de verbetering van communicatie over geldzorgen, armoede en schulden. We evalueren en passen al een aantal zaken aan, zoals het verduidelijken van de website. Alle correspondentie in het kader van bijzondere bijstand is herzien door een extern bureau, zodat	Gemeente i.s.m. communicatie	Belangrijk ontwikkelpunt

		deze voldoet aan het begrijpelijke B1-niveau, dat staat voor eenvoudig Nederlands.		
6.	Re-integratie en Participatiebeleid	Om inwoners vanuit de uitkering te begeleiden naar werk, biedt de gemeente diverse mogelijkheden. Samen met de inwoner wordt gekeken naar kansen voor werk, leerwerkplekken, of participatie-activiteiten zoals vrijwilligerswerk. Bijzondere aandacht gaat uit naar jongeren zonder basisdiploma, inwoners van 55 jaar en ouder, en inwoners met een verblijfsstatus. Daarnaast ondersteunt de gemeente werkgevers door werknemers te begeleiden en loonkostensubsidie te bieden. Het nieuwe re-integratie en participatiebeleid heeft drie kernpijlers: 1. Beperking van (her)instroom, 2. Duurzame uitstroom van de re-integratiegroep richting werk of participatie, en 3. Doorstroom van de participatiegroep. De coach sociale activering ondersteunt mensen die in de bijstand zitten vanaf categorie 2A (bemiddelbaar binnen 24 -48 maanden)- Participatie. De werk of participatieconsulent verwijst door naar coach als de uitkeringsgerechtigde niet direct bemiddelbaar is naar werk maar wel kan participeren. Participatie is belangrijk om o.a. een gezond dagritme te hebben, werkritme op te doen, netwerk op te bouwen binnen Wassenaar en de Nederlandse taal verbeteren. Het doel is om er voor te zorgen dat mensen zelfredzaam zijn, deel uit maken van de maatschappij en indien mogelijk voor te bereiden op werk.	Leidschendam-Voorburg, Gemeente Wassenaar Vrijwilligerscentrale Wassenaar Gemeente	Doorlopend

7.	Versterken dienstverlening in Leidschendam-Voorburg	Een deel van de consultants en kwaliteitsmedewerkers volgen een training om op het B1-niveau te communiceren. De inspanningen beperken zich niet alleen tot brieven, maar omvatten ook de aanpassing van de gemeentewebsite van Leidschendam-Voorburg, waarvan een deel al is verbeterd. Bovendien lopen er momenteel nog projecten gericht op verbetering en aandacht voor mensen met laaggeletterdheid en is er een training motiverende gesprekstechnieken ingevoerd voor consultants.	Gemeente Leidschendam-Voorburg	In uitvoering
----	---	---	--------------------------------	---------------

2. Preventie (bevorderen bestaanszekerheid en kansengelijkheid)

Nr.	Activiteit	Toelichting	Betrokken partijen	Status
1.	Vergroten financiële kennis en vaardigheden van kinderen en jongeren	Leskist Kansrijk – doorbreek de cirkel van armoede. Positive Minds ontwikkelde deze leskist voor groep 7 en 8 van de basisschool, gevuld met boeken die het onderwerp armoede belichten. Het biedt een toegankelijke manier om armoede bespreekbaar te maken in de klas, en draagt bij aan het doorbreken van het taboe. Ook leren kinderen andere werelden kennen en begrip en empathie ontwikkelen voor gezinnen in armoede. De leskist staat in de bibliotheek en is in te zetten op de scholen in Wassenaar.	Positive Minds, Bibliotheek, gemeente, scholen	Doorlopend
2.	Vergroten financiële kennis en vaardigheden van volwassenen	We onderzoeken concrete manieren om de financiële kennis en vaardigheden van volwassenen te versterken, met specifieke aandacht voor 'grip op je geld'. Momenteel evalueren we bewezen interventies om praktische handvatten te bieden waarmee mensen beter grip krijgen op hun financiën en meer weloverwogen beslissingen kunnen nemen.	SMOW, Gemeente Wassenaar	In onderzoek

3.	Investeren in basisvaardigheden: lezen en schrijven	We richten ons op het verminderen van laaggeletterdheid in overeenstemming met het Regioplan regio Zuid-Holland Centraal 2021-2024 (Wet Educatie Beroepsonderwijs). De aanpak omvat het ontwikkelen van een doorlopende leerlijn tussen (non-)formele en informele taalpartners binnen de regio. De doelen omvatten het verminderen van laaggeletterdheid in 2024, het centraal stellen van kwaliteit met een passend aanbod voor iedereen, en het versterken van samenwerkingen. Het formele aanbod bestaat uit taalcursussen die er op zijn gericht om de Nederlandse taal te beheersen op minimaal B1 niveau, wordt beheerd door de regio via een aanbestedingsprocedure. Het informele aanbod wordt rechtstreeks ondersteund door subsidies en wordt uitgevoerd door de bibliotheek in Wassenaar. Het gaat om verschillende initiatieven zoals het Taalhuis, Taalcafé, Taalmaatjes en een leesclub. Ook bij kinderen investeert Wassenaar in de basisvaardigheden. Dit doen we voor jonge kinderen en hun ouders o.a. via voorschoolse educatie (VE), de samenspelgroep en het oudercafé. Door extra inzet op de peuterleeftijd willen we onderwijsachterstanden zo veel mogelijk bestrijden voordat kinderen naar de basisschool gaan. Voorschoolse educatie (VE) wordt georganiseerd op peutergroepen en kinderopvang voor kinderen van 2,5 tot 4 jaar met een indicatie van de Jeugdgezondheidszorg. Kinderen kunnen alleen een	Gemeente Lansingerland, Leidschendam- Voorburg, Pijnacker- Nootdorp, Voorschoten, Wassenaar, Zoetermeer, Bibliotheek Wassenaar, Stichting Lezen en Schrijven	Doorlopend
----	---	---	---	------------

		indicatie krijgen als er sprake is van een (mogelijke) taal-, dan wel onderwijsachterstand. Naast het voorschoolse aanbod, heeft de gemeente Wassenaar voor kinderen in de basisschoolleeftijd een taalklas. Kinderen die korter dan 1 jaar in Nederland verblijven, krijgen hier een Nederlands als 2^e taal aanbod (NT2) als wel een algemeen onderwijsaanbod met extra begeleiding. Vanuit het Gemeentelijk Onderwijsachterstandenbeleid (GOAB) wordt onderzocht hoe er ook op een andere wijze meer aandacht kan komen voor kansengelijkheid van kinderen tot en met 12 jaar. Kinderen in de middelbare schoolleeftijd die kort in Nederland zijn, worden doorverwezen naar de Internationale Schakelklas (ISK) van het Da Vinci College.		
--	--	---	--	--

4.	Vroegsignalering schulden	SMOW voert het project Vroeg Eropaf uit. Zodra mensen een betalingsachterstand hebben bij de zorgverzekeraar, energieleverancier of de woningcorporatie krijgt SMOW een signaal hierover binnen. Hier wordt direct actie ondernomen via huisbezoeken van 4 sociaal werkers, waarvan 2 van SMOW en 2 van Kwadraad (aandachtsgebieden schulden en maatschappelijk werk). Door deze tijdige hulp bij de eerste financiële problemen voorkomen we veel problemen. Bovendien zijn de problemen vaak nog te overzien. SMOW heeft de regie over dit project en coördineert onder andere de huisbezoeken die er in een maand zijn.	SMOW, Kwadraad, Kredietbank Nederland, gemeente	Doorlopend
5.	Voorkomen dreigende ontruiming	Maandelijks vindt overleg plaats tussen SMOW, GGD, Kwadraad, woningcorporaties en de gemeente. In dit overleg worden huishouders met een huurachterstand besproken en wordt gekeken naar oplossingsmogelijkheden. Hoe eerder de hulpverlening start, hoe beter betalingsproblemen het hoofd kunnen worden geboden.	SMOW, GGD meldpuntbezorgd, Kwadraad, corporaties, gemeente	Doorlopend

7.	Week van het Geld – lokale deelname aan landelijke themaweek	In 2025 zetten we actief in op een brede en effectieve deelname aan de Week van het Geld, gericht op kinderen en jongeren. Het doel is om hen te leren omgaan met geld en financiële bewustwording te bevorderen. We willen lokaal aansluiten bij deze landelijke themaweek en maken gebruik van een voorbeeld draaiboek van andere gemeenten om dit evenement goed neer te zetten. Dit zal i.s.m. scholen, SMOW en gemeenten gebeuren in het begin van het schooljaar 2024-2025. De week voordat de Week van het geld plaatsvindt publiceert SMOW een bericht in de krant, waarin wordt vermeld dat er een spreekuur van de Formulierenbrigade is voor vragen over geld.	Wijzer in geldzaken SMOW Gemeente Scholen	2025
8.	Versterken van de financiële hulpketen – snel en effectief helpen bij financiële problemen	We streven ernaar mensen met financiële problemen snel en doeltreffend te ondersteunen door de financiële hulpketen te versterken. Momenteel wordt een Financiële Hulpketen Check uitgevoerd die in korte tijd inzicht geeft in wat voor financiële hulp er door partners wordt verleend, hoe er wordt samengewerkt en wat hulpverleners nodig hebben om meer inwoners te ondersteunen. Hierdoor kunnen we de hulpverlening verder optimaliseren en beter afstemmen op de behoeften van de inwoners.	Geldfit Lokaal (NSR), Plinkr,	Uitvoering gestart

9.	Budgetmaatjes - Inwoners ondersteunen bij financiële zorgen	Een budgetmaatje van SMOW gaat samen met inwoners de financiën door, zet alles op een rijtje en geeft inzicht in de inkomsten en uitgaven. Tevens leer een budgetmaatje de inwoner om het zelf weer te kunnen doen. Een traject duurt ongeveer een jaar, en de begeleiding varieert van 1x per week (in het begin) tot 1x per maand.	Budgetmaatje SMOW	Doorlopend
10.	Formulierenbrigade – hulp bij papierwerk	De Formulierenbrigade, beschikbaar elke woensdag tussen 9.45 en 12.00 uur in het Van Heeckerenhuis, biedt mensen hulp bij het lezen van formele brieven, invullen van formulieren of aanvragen van financiële regelingen. Er is een sociaal raadvrouw van Kwadraad bij SMOW gedetacheerd en er is regelmatig contact met afdeling WIJZ van gemeente Leidschendam-Voorburg, Stichting Leergeld en Vluchtelingenwerk. Hiermee wordt voorkomen dat mensen later problemen krijgen door niet-tijdige of onjuiste aanlevering van informatie aan instanties. Het spreekuur vindt plaats in 2 afzonderlijke ruimtes waarbij een sociaalwerker en de sociaal raadvrouw aanwezig zijn als vraagbaak voor de vrijwilligers. SMOW voorziet in een grote behoefte.	SMOW, Kwadraad	Doorlopend

11.	Belastinginvulhulp – jaarlijkse hulp bij belastingaangifte	Een team vrijwilligers van SMOW helpt jaarlijks inwoners thuis met het doen van de aangifte inkomstenbelasting, daarnaast checken zij de huur- en zorgtoeslag. Met name ouderen en mantelzorgers worden zo nodig gewezen op aftrek van zorgkosten. Dit werkt preventief en worden financiële problemen voorkomen. Twee vrijwillige belastinginvullers bemensen in maart en april het wekelijkse belastingspreekuur. Dit doet SMOW in samenwerking met de Bibliotheek.	SMOW i.s.m. de bibliotheek	Jaarlijks
12.	Nederlandse Schuldhulproute (NSR) – Geldfit	De gemeente is aangesloten bij de Nederlandse Schuldhulproute (NSR), een gericht initiatief voor gestructureerde ondersteuning van mensen met financiële uitdagingen. Als onderdeel van deze samenwerking neemt de gemeente deel aan de Najaarscampagne 2024 van de NSR. Deze campagne heeft tot doel mensen bewust te maken van de beschikbare hulpbronnen en ondersteuningsmogelijkheden om financiële zorgen aan te pakken.	Alle ketenpartners die financiële hulp bieden	Doorlopend

13.	Preventief budgetbeheer	Om inwoners met beginnende schulden of inwoners die hun huishoudboekje niet op orde hebben te ondersteunen bij hun geldzaken, wordt gekeken naar mogelijkheden om preventief budgetbeheer op tot starten. Hierdoor worden inwoners ontzorgd en wordt hun geleerd d.m.v. een budgetcoachingstraject om om te gaan met geld. Doel is om mensen uit te laten stromen uit het budgetbeheer en hen zelfstandig hun uitgaven weer te kunnen managen.	KBNL, gemeente LV, gemeente Wassenaar	onderzoeksfase
14.	Het bieden van praktische hulp aan ondernemers met uiteenlopende vraagstukken	SMOW heeft een ondernemersloket waar ondernemers met financiële problemen terecht kunnen voor een luisterend oor en voor concrete handvatten om te werken aan een toekomstperspectief en de basis te leggen voor meer robuuste financiën. SMOW werkt samen met de landelijk opererende stichting Ondernemersklankbord. Stichting Ondernemersklankbord biedt praktische hulp voor ondernemers. De adviseurs zijn werkzaam geweest in uiteenlopende sectoren en branches en helpen ondernemers bij uiteenlopende vraagstukken. Met hun enorme ervaring begrijpen zij als geen ander de uitdagingen van het ondernemerschap. Of het nu gaat om advies, begeleiding of het vinden van oplossingen, het Ondernemersklankbord staat klaar om ondernemers te assisteren en te stimuleren.	SMOW Ondernemersklankbord (OKB)	Doorlopend

15.	Pensioenoverwegingen	Voor 60-plussers die overwegen om met pensioen te gaan óf net met pensioen zijn, biedt SMOW een 3-delige workshop aan, hoe je jezelf goed hierop kunt voorbereiden. Op een interactieve manier gaat SMOW m.b.v. een professionele deskundige 6 levensdomeinen verkennen die hierop van invloed zijn.	SMOW	Doorlopend
16.	Bevorderen van het welzijn en de inclusie van kinderen in armoede	Om ervoor te zorgen dat alle kinderen mee kunnen doen, wordt ingezet op voldoende vakantieactiviteiten juist ook voor kinderen in een gezin met een laag inkomen. Vakantiekampen organiseren verschillende activiteiten, afgestemd op de leeftijd van de kinderen. Jongeren gaan bijvoorbeeld wat meer avontuurlijke dingen doen. De kampen hebben vaak een speciaal thema, zoals sport, survival of toneel en theater.	CJG	Doorlopend
17.	Gezond opgroeien, leven en ouder worden in Wassenaar	Draagt bij aan de doelen van het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA). Samen ervoor zorgen dat alle inwoners van Wassenaar, mentaal en fysiek, gezond opgroeien, leven en ouder worden.	School Adviesdienst	Kick off geweest Opgestart

18.	Het tegengaan van eenzaamheid	Wassenaar is aangesloten bij de landelijke beweging 'Een tegen eenzaamheid'. Door deze verbintenis vergroten we onze mogelijkheden om maatregelen te nemen en lokale initiatieven te ondersteunen die bijdragen aan het tegengaan van eenzaamheid in onze gemeente.	Ministerie van VWS (Een tegen eenzaamheid) Gemeente	In voorbereiding
		SMOW verleidt met een reeks activiteiten mensen tot nieuwe activiteiten waarmee zij in contact kunnen komen met buurtgenoten. SMOW zal in 2024 het beste beentje voor zetten om ontmoetingen tussen inwoners van Wassenaar mogelijk te maken. Het voorkomen van eenzaamheid is continu een thema waar SMOW de komende jaren waarop samen met partners een afgestemd (buurtgericht) aanbod blijft ontwikkelen.	SMOW	Doorlopend
		Samen zijn 22 heeft als doel om mensen van alle leeftijden die zich alleen voelen bij elkaar te brengen en een gezellige, informatieve middag te bezorgen. Op die manier kunnen zij contacten leggen en zullen ze hopelijk nieuwe vriendschappen sluiten.	De Kracht van Wassenaar	Doorlopend

19.	Stichting Leergeld: participatie van alle kinderen van 4 tot 18 jaar in school- en buitenschoolse activiteiten	Stichting Leergeld zet zich in voor de participatie van alle kinderen van 4 tot 18 jaar in school- en buitenschoolse activiteiten, ongeacht de financiële situatie van hun ouders. De stichting ondersteunt gezinnen met een laag inkomen door bij te dragen aan schoolspullen, lidmaatschappen van sportclubs, culturele activiteiten of een fiets om naar school te fietsen met klasgenoten. Het doel is om gelijke kansen te creëren voor alle kinderen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen en deelnemen aan het sociale leven.	Stichting Leergeld Wassenaar	Doorlopend
20.	Helpen van kinderen bij het financieren van het behalen van een zwemdiploma	Stichting Leergeld Wassenaar ondersteunt financieel bij het behalen van het A-diploma. Het streven is gericht op het ondersteunen van zoveel mogelijk kinderen in Wassenaar die de wens hebben om te leren zwemmen.	Stichting Leergeld Wassenaar	Doorlopend
21.	Hulp voor kinderen tussen 0 en 21 jaar die in armoede opgroeien	Het Nationaal Fonds Kinderhulp is er voor alle kinderen en jongeren tussen de 0 en 21 jaar die in armoede opgroeien. Of het nu om iets groots of kleins gaat, Kinderhulp biedt hulp die hen de kracht geeft om deel te nemen aan het leven. Dit kan variëren van een dagje uit en een fiets tot ondersteuning bij opleidingen en leesboeken. Dingen die heel gewoon lijken, maar toch het verschil maken voor de kinderen. Ouders kunnen zelf geen aanvraag indienen bij Kinderhulp; dit moet worden gedaan door iemand die professioneel betrokken is bij het gezin. Kwadraad heeft zich als organisatie aangemeld en fungeert contactpersoon bij Kinderhulp.	Nationaal Fonds Kinderhulp, Kwadraad	Doorlopend

22.	Het bieden van gratis professionele kleding en het geven van presentatieadvies	Dress for Success, een vrijwilligersorganisatie, bevordert economische zelfstandigheid door mensen met een uitkering of minimum inkomen gratis professionele kleding en presentatieadvies te bieden. De ruime collectie, afgestemd op diverse smaken en maten, omvat nieuwe of ongedragen kleding. De winkel (zonder kassa) in Leiden, die op afspraak werkt, verwelkomt cliënten uit de regio, waaronder de Duin- en Bollenstreek, Leiden, Wassenaar, Voorschoten, Zoetermeer en Zoeterwoude. De winkel is 4 dagen per week geopend en alle diensten zijn kosteloos voor klanten die op zoek zijn naar (beter) werk, vrijwilligerswerk, een stageplaats, of die starten als zzp'er.	Stichting Dress for Success Leiden	Doorlopend
23.	Voorkomen van zelfdoding	In Wassenaar is in juni 2021 gestart met de Sumona-aanpak voor suïcidepreventie. Wanneer huisartsen bij patiënten een suïciderisico zien, neemt een medewerker van Indigo contact op met de inwoner en afhankelijk van de zorgvraag worden suïcidepreventie-gesprekken gevoerd of wordt toegeleid naar verdere zorg. Het suïciderisico in Wassenaar is naar verhouding hoog, maar de aanpak blijkt zeer succesvol.	SMOW, Kwadraad	Doorlopend
24.	Sociaal netwerk uitbreiden	In samenwerking met Indigo organiseert de SMOW een vriendschapskursus. Hierin wordt geleerd hoe je je netwerk van vriendschappen uitbreidt en hoe je je sociale vaardigheden verder uitbouwt.	SMOW, Indigo	Doorlopend

3. Armoede

Nr.	Activiteit	Toelichting	Betrokken partijen	Status
1.	Betere toegang tot (mond)zorg voor mensen met een laag inkomen	Gemeente Wassenaar heeft de gemeentezorgpolis bij Menzis lopen. Dit is een collectieve zorgverzekering voor minima. Menzis biedt een betaalbare en duidelijke zorgverzekering met uitgebreide vergoedingen tegen een tarief waar een collectiviteitskorting van toepassing is. Aan het eind van het kalenderjaar vindt een spreekuur plaatst met Menzis waarbij inwoners geholpen worden bij de overstap naar de gemeentepolis.	Menzis BS&F SMOW Gemeente	Doorlopend

3.	Terugdringen van energiearmoede	Wassenaar bestrijdt energiearmoede met een plan op vier sporen: , inkomensondersteuning voor huishoudens, directe maatregelen, aanpak energiearmoede (energieadvies) en ondersteuning maatschappelijke organisaties. Met de succesvolle Klimaatroute-aanpak willen we 350 huishoudens helpen met energieadvies en kleine besparende maatregelen. De gemeente is voornemens om deze succesvolle aanpak voort te zetten met nogmaals 350 huishoudens. Tijdens het bezoek van de energieadviseur kan indien er verouderde witgoed met een slecht energielabel aanwezig is, een voucher t.w.v. € 250 worden gegeven voor de aanschaf van nieuwe, zuinigere witgoedapparatuur. Voor (inkomens)ondersteuning is er vanaf 1 februari 2024 een loket geopend, waar inwoners die nog geen energietoeslag hebben ontvangen, zelf een aanvraag kunnen indienen. SMOW biedt hulp bij aanvragen, met wekelijkse spreekuren (formulierenbrigade) tot eind juni op dinsdagmiddag, woensdagochtend of op afspraak. Er wordt ook gekeken naar mogelijke ondersteuning via het Tijdelijk Noodfonds Energie.	Klimaatroute Gemeente SMOW	In uitvoering
----	---------------------------------	--	--	---------------

4.	Verstrekken van kleding, voedsel, cadeaus e.d.	De pakhuismedewerkers van de Stichting Sintvoorieder1 stellen het hele jaar door met de grootste zorg voor en met veel liefde worden de cadeautjes met het snoepgoed ingepakt. In nauwe samenwerking met de bibliotheek, die de contacten met Sintvoorieder1 onderhoudt en het geheel coördineert, streven we ernaar om deze kinderen en gezinnen een warme Sinterklaaservaring te bezorgen.	Stichting Sintvoorieder1 Bibliotheek Stichting Leergeld	Jaarlijks
		Twee tot drie keer per jaar organiseert de Vrijwilligerscentrale Wassenaar een kledingmarkt in het Van Heeckerenhuis. Inwoners van Wassenaar kunnen het hele jaar kleding die zij niet meer dragen doneren. Via de Wassenaarse Krant wordt hier aandacht aan gegeven. Voor 2 euro kunnen inwoners van Wassenaar met een smalle beurs een grote tas kleding uitzoeken. De markt wordt altijd drukbezocht. Na afloop mogen inwoners van Duinrell in groepjes langskomen om kleding uit te komen zoeken.	Vrijwilligerscentrale Wassenaar	Doorlopend
		Daarnaast is de Woej Kledingbank er voor inwoners van Leidschendam-Voorburg, Wassenaar en Voorschoten. De kledingbank bevindt zich in Voorburg en is open op afspraak. Om gebruik te kunnen maken van de Kledingbank is een specificatie van het inkomen nodig.	Kledingbank Woej	Doorlopend
		De Voedselbank is een organisatie die zich inzet voor het bestrijden van voedselverspilling en het ondersteunen van mensen in financiële moeilijkheden. Ze verzamelen	Voedselbank Wassenaar	Doorlopend

		voedseloverschotten van winkels en distributeurs en delen deze uit aan mensen die tijdelijk niet in hun eigen voedselbehoefte kunnen voorzien. Het doel is om zowel voedselverspilling te verminderen als hulp te bieden aan kwetsbare groepen in de samenleving. Voor de jarige kinderen tot en met 18 jaar stelt de Stichting Jarige Job pakketten beschikbaar met o.a. slingers, taart, slagroom, limonade en traktatie voor de klas. Tot slot nog een cadeau voor het kind en een leesboek. De aanvraag loopt via de website van de stichting, via de voedselbank of via Stichting Leergeld. Op de website kunnen inwoners met een smalle beurs ook zelf een aanvraag hiervoor doen. Er wordt een inkomenscheck gedaan. Vanuit De Stille kracht worden bonnen van Jumbo, Kruidvat, Hema, e.d. beschikbaar gesteld die uitgedeeld kunnen worden door SMOW aan inwoners die onvoldoende geld hebben om hier volledig in te voorzien. Dit wordt naast de Voedselbank als ondersteuning geboden. Eén op de 10 meisjes en vrouwen in Nederland die in armoede leven heeft soms te maken met het feit dat ze niet voldoende geld hebben om menstruatieproducten te kopen. Stichting Armoedefonds stelt gratis menstruatieproducten en incontinentiemateriaal beschikbaar via MUP's (menstruatieproducten uitgiftepunten). Lokale organisaties	Stichting Jarige Job SMOW, De Kracht van Wassenaar Stichting Armoedefonds, Vrijwilligerscentrale Wassenaar, Stichting Leergeld	
--	--	--	---	--

		kunnen zich aanmelden om MUP te worden. Uitgiftepunten zijn op dit moment Stichting Leergeld en de Vrijwilligerscentrale Wassenaar (in het Van Heeckerenhuis)		
--	--	---	--	--

5.	Hulp aan inwoner die door omstandigheden een noodsituatie raken (waar wettelijke voorzieningen niet voorzien in deze hulp)	Via het Krachtfonds wordt hulp geboden aan inwoners van Wassenaar die door omstandigheden in een noodsituatie zijn geraakt en waar (wettelijke) voorzieningen niet (tijdig) voorzien in de hulpvraag. De hulp wordt geboden door het verstrekken van goederen (veelal in natura vanuit de kringloopwinkel), vertrekkingen voor het oplossen van gecompliceerde schuldenproblematiek en met bijdragen voor kosten die verbandhouden met ziekte, verzorging, welzijn en onderwijs. Het Steunfonds van Stichting Maatschappelijke Ondersteuning Wassenaar (SMOW) helpt inwoners van Wassenaar die in financieel zwaar weer zitten. Het fonds streeft ernaar om hulp te bieden bij het oplossen van concrete noden en problemen van mensen die geen beroep kunnen doen op wettelijke voorzieningen. De financiële hulp gaat meestal gepaard met een begeleidingstraject van vrijwilligers van SMOW. Van oudsher is de kerk een helper voor wie geen helper heeft. Via de diaconie ondersteunen we mensen die wat extra hulp nodig hebben op financieel of praktisch gebied. Dat doen we o.a. door het geven van stille hulp.	De Kracht van Wassenaar SMOW Interparochiële Caritasinstelling Wassenaar, Diaconie Protestantse Gemeente Wassenaar	Doorlopend
----	--	---	---	------------

		Tot slot zijn er lokale en landelijke fondsen actief, die ondersteuning bieden aan inwoners die ondersteuning nodig hebben.	Stichting Urgente Noden, Nederlands Jeugdinstituut, Fonds 1818, e.a.	
6.	Maatwerkbudget	In 2024 wordt het maatwerkbudget opgezet om teams van professionals in het sociaal domein de mogelijkheid te geven om snel en met minimale verantwoording acute problemen van huishoudens in Wassenaar op te kunnen lossen. Het maatwerkbudget is het sluitstuk voor ondersteuning die snel moet gebeuren en waar voorliggende voorzieningen niet toereikend zijn.	Stichting uitvoering maatwerk	Doorlopend
7.	Kringloopwinkel	De artikelen in de kringloopwinkel worden uitsluitend door vrijwilligers verkocht en de opbrengst daarvan gaat volledig naar goede Wassenaarse doelen of Wassenaarders die urgente hulp nodig hebben. Vervoer van en naar de Kringloopwinkel kan door onze vrijwilligers worden geregeld.	De Kracht van Wassenaar	Doorlopend
8.	Prestatieafspraken - Toegang tot adequate huisvesting voor mensen met lage inkomens	In de meer jaren prestatieafspraken wordt specifieke focus gelegd op leefbaarheid, wonen, zorg en huisvesting voor aandachtsgroepen (zoals onder andere statushouders). Verder wordt momenteel onderzocht wat de mogelijkheden zijn voor flexwonen. In deze flexwoningen kunnen mogelijk aandachtsgroepen en statushouders komen te wonen. Tot slot zijn er afspraken gemaakt bij nieuwe woningbouwprojecten over de hoeveelheid betaalbare woningen die gebouwd moeten worden.	Gemeente Woningstichtingen	Doorlopend

9.	Automaatje	Voor een vergoeding van 0,35 cent per kilometer rijden vrijwillige chauffeurs uit Wassenaar de minder mobiele inwoners van A naar B, zoals een ritje naar de kapper, het zwembad, ziekenhuis of een bezoek aan familie.	SMOW	Doorlopend
----	------------	---	------	------------

4. Schulden

Nr.	Activiteit	Toelichting	Betrokken partijen	Status
1.	Schuldhelpverlening – stabiliseren en oplossen van problematische schulden voor inwoners en ondernemers	De schuldhelpverlening is opgedeeld in verschillende fasen, waarbij in de stabilisatiefase wordt ingezet op het in evenwicht brengen van inkomsten en uitgaven om verder schuldgroei te voorkomen. Daarna wordt er gewerkt aan het oplossen van de problematische schulden, vaak via een minnelijke regeling of toelating tot de Wet schuldsanering natuurlijke personen (Wsnp). Beide trajecten hebben als uiteindelijk doel het bereiken van een schone lei en daarmee een schuldenvrije toekomst. De schuldhelpverlening voor ondernemers is toevertrouwd aan Zuidweg & Partners, terwijl de schuldhelpverlening voor particulieren is belegd bij Kredietbank Nederland. Hierdoor wordt er specifieke expertise ingezet om zowel ondernemers als particulieren op een effectieve manier te ondersteunen bij het aanpakken van hun schuldenproblematiek.	Kredietbank Nederland Zuidweg & Partners	Doorlopend

2.	Samen schulden voorkomen	Deskundige en door SMOW getrainde vrijwilligers, ook wel budgetmaatjes genoemd, bieden inwoners met (hoge) schulden of financiële problemen ondersteuning bij de administratie, vergroot het inzicht bij de cliënt en houdt tijdens een traject van een jaar samen met de klant het budget en de rekeningen op orde. Doel is dat mensen dit op termijn weer zelfstandig kunnen. Indien er sprake is van een schulphulptraject ondersteunen vrijwilligers bij het aanleveren van stukken en houden zij soms vinger aan de pols. Verder zijn er vrijwilligers die nazorg geven om recidive te voorkomen. Het gaat om intensieve hulp die de budgetmaatjes bieden die vaak zeer effectief is.	SMOW	Doorlopend
3.	PING-loket	Het PING-loket van de Kredietbank Nederland. Dit is een inloopspreekuur dat wekelijks plaatsvindt op de woensdagmiddag. Bij het PING-loket zit een schuldhelpverlener die antwoord weet op vragen van inwoners, maar ook voor professionals in het Van Heeckerenhuis die vragen hebben omtrent schulden.	KBNL	Doorlopend